

אלה: אנגליה היתה מאז ומתמיד ארץ המישפט והחוק. כשיטת המישפט האנגלי, קיים חברה מושבעים כבר מאות שנים, והוא הבסיס לחוקתה. אתם שמעתם את מפקד כוחה המשימה שאמר לכם שהוא עומד על דוכן זה כבר יומיים, כדי לדאוג שהנאשמים יגיעו לבית הסוהר. הוא נתן לכם להבין כי אין אתם יודעים את מה שעליכם לעשות, שהרי רק המישטרה יודעת את כל העובדות, ועליכם רק להתחיל על האני מאמין של אנשיה המישטרה. אם היה הרבה נעשה על פי קרימנליות של אותו מפקד, כלל לא היה צורך בכך, שהרי די היה בכך שהמישטרה תפסוק מיהו האשם. אל תכנעו ללחצים מישטריים, והרשו לעצמיכם להשתמש בשיכלכם בלבד.

נאומי הסיכום של השופט הבהיר כי גם הוא לא שמר על הגינות מישפטית. הוא קרא את כל נקודות התביעה לפירטי פרטים, אך לא הביא נקודה אחת מצד ההגנה. אני הוצגתי כשוער של נבחרת כדורגל, שקבוצתו מנצחת לאורך כל המישחק, ואז "היות וקבוצתו מנצחת בהפרש כה גבוה, הוא כלל לא היה צריך לגעת בכדור. למרות שלא נגע בכדור, הוא עדיין חברי בקבוצה. והאם יתכן שהסקוטלנדיארד קשרו קשר נגד הנאשמים בסדר גודל שכזה, כשמרבית אנשיה המישטרה המעורבים היו שייכים ליחידות שונות?"

אחרי שלוש וחצי שעות בלבד, שבהן הסתגרו בחדר המושבעים הם חזרו אל בית המישפט. חברה מושבעים

ארז קידר סיפר למיכל בן-חורין על "גיימס בונד הציוני" אב' אולסקה קצר

למרות שהצבא דאג כי מוטקה יוסתר — בנו, במיוחד בשבילו, את תאיה האקסס הידועים — היה על הצבא להעמידו לפני שופט, אחרי שהברית את הידיעה כי הוא נתון במאסר סורי.

תמיר

פחד

עם קום מדינת ישראל לא היה המוסד קיים. מכיוון שהצבא הוקם לפי השיטה הבריטית, היה הביון שייך לזרוע הצבאית. כל פעילות סמויה בארצות זרות, היתה נעשית על-ידי המודיעין הצבאי. גם במודיעין הצבאי היתה אז יחידה (101) שעסקה בפעילות של ביטחון חוץ (בדומה לסיי אייזא האמריקאי ולאס-איי6 הבריטי) ואליה השתייך מוטקה.

נציב שרותי בתי הסוהר הודיע לסבו של ארז, מיכה ורדימון, שעליו להכין את ארז לכך שהוא עומד לראות בקרוב את אביו. לאור התפוצצות המיסתורין, היה ברור כי מוטקה ישוחרר. לא היו להם עדויות מספיקות כדי להרשיע, וכשבא צירוף להחזקתו החשאית והמושכת, אמר:

אך לא כך רק במישפט הצבאי. עורכי-דינו של מוטקה היה יצחק טוניק, והוא הבין כי מדובר בעניין פנימי שבין המוסד (שהיה עדיין בחיתוליו), בהנהגתו של איסר הראל, לבין אמ"ן הצבאי. מאחורי איסר הראל והמוסד עמד אז רודף כדורגל.

המילחמה הפנימית שבין המוסד ואמ"ן החלה עם פרשת לבון והארם השלישי במצרים (פעולה שבוצעה מטעם אמ"ן). המוסד היה מעוניין לבטל את הזרוע הצבאית של הביון, כדי להצדיק את הקמתו של גוף אורח, אשר יקבל את הכוח לרשותו. כמה קורבנות הונחו על המזבח של מילחמת חורמה זו, ולבסוף בוטל הביון הצבאי לגמרי, ונולד לו המוסד כפי שהוא.

טוניק, שהיה מבכירי עורכי-הדין בארץ, הסביר למוטקה כי מדובר בחמש שנות מאסר, אם ישמור על שקט, ויחזק

עברה שנה מאז שיצא לשליחותו האחרונה, והגלויות הפסיקו להגיע. נאמר לה על-ידי אנשי-צבא מוסמכים כי מוטקה יצא לתפקיד חשוב מאוד בשליחות האומה. לארז נאמר כי אביו נסע לעשות משהו חשוב ביותר מטעם המדינה, והוא יוכה לראותו רק אם יצליח במשימתו זו.

"אני לא יודע אם אמי ידעה, באותה תקופה, שקרה משהו מזוהר עם אבא.

השער שפוצץ את הפרשה

אהבת מרדכי ושיוואת אמ"ן

סביר להניח שהיא האמינה כי יצא בשליחות חשאית ביותר, מעבר למסך הברזל.

"יתכן שהיתה לה פגישה עם הרמטכ"ל, שעליה איני יודע, ובה הכינו אותה לאפשרות כי אין היא עומדת לראות אותו עוד. היא לא ריכזה עם אף אחד על הפרשה, מספר ארז.

הזמן עבר לו, וארז הפסיק לשאול היכן היה אביו. הוא הבין שהמשימה לא הצליחה, וכי אין הוא עומד לראות את אביו שוב.

בשלב מסוים נקראה תמר קידר אל משרדו של הרמטכ"ל, משה דיין. זה הסביר לתמר, בשפתו הביטחונית, שאת מוטקה אין היא עומדת לראות יותר... סיבות לעובדה זו לא ניתנו לה, והיא נשארה עטופת חרדה במשך שנים.

במאסר

סודי

ביום בהיר אחד הוברחה ידיעה מכלא רמלה.

את הידיעה הברירה מוטקה מתחת לדלת תאו, ומסר אותה לאשה שבאה לבקר את שכנו לתא. אותה אשה מיס תורית התקשרה עם תמר קידר, ואמרה לה כי בעלה נמצא בביתו בכלא רמלה.

תמר התקשרה מיד עם הרמטכ"ל וביקשה כי יסביר לה את מה שהתרחש. משה דיין, לכשנפגש עם תמר, הסביר לה את שקרה בדרך זו: "הוא עשה דבר מה שקשור בביטחון המדינה, ואשר אין אני יכול לומר לך. הוא מוחזק תחת סעיף 111, ואני חתום על מאסרו."

בשלב שבו החלה הידיעה להכות גלים, הבין הצבא כי מוטקה יהיה חייב לבוא לפני שופט. הידיעה היכיתה גלים מפני שמיכה ורדימון, סבו של ארז, היה מיועד עם אריה ניר, נציב שרות בתי הסוהר, והיה יועצו הכספי של הרמטכ"ל.

קשה היה להמשיך ולהחזיק במוטקה תחת סעיף 111, מכיוון שהתחיל להכין ריח פתקים בצורה סדירה. ליהושפט הרכבי, מפקד אגף המודיעין, הוא שלח פתק שכזה: "כלל זה אני לא התנבתי!"

בתליאכבי הכירה תמר את מוסה רהאן הימאי והתאהבה בו. הזוג עמד להתחתן. והנה, רגע לפני שעמדו מתחת לחופה, הגיע הצייר הנודד, כשהוא מוכן ורוש להיות חתנה.

בשנת 1954 התחתנה תמר ורדימון עם מוטקה קידר. את הסיבה לנישואים הסביר מוטקה בדרך זו: "הגעתי אל חברי (הפסיכולוג) דויד רודי, והוא סיפר לי כי תמר עומדת להתחתן. ומי כיוון שתמיד ידע לאתגר אותי, טען כי אני די אצילי בגבריותי כדי להינשא לה ולתת לבני את שמי ואכן, כך עשיתי."

מוטקה

נעלם

כשהיה ארז בן 4, הוכנס אביו לכלא רמלה.

עד מאסרו של אביו זכר ארז מיספר פעמים, שבהן לקחה אותו אמו אל בית אביו שבכניסה לירושלים (בכפר ליפ

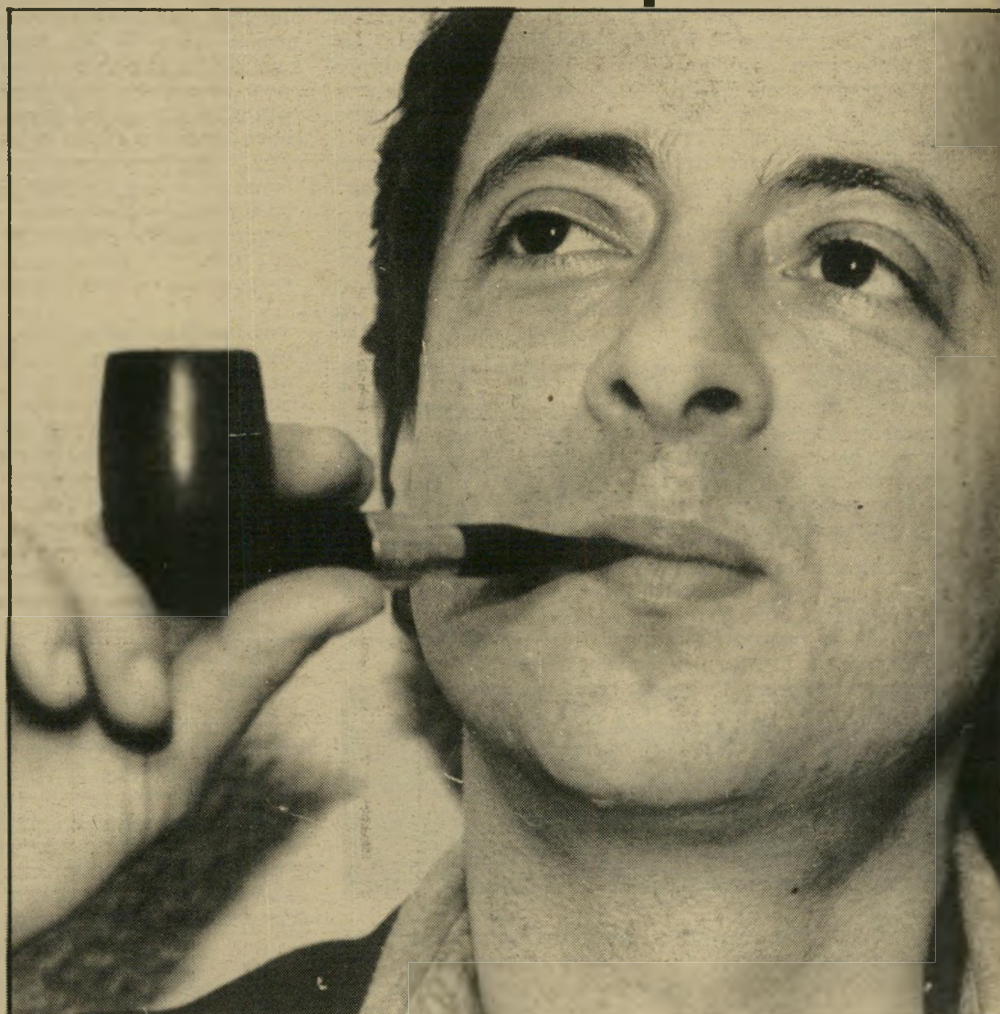
אמו של ארז, תמר ורדימון (אש"כ כנוי) ז"ל, היתה הבת הראשונה של קיבוץ עין-החורש.

בגיל 17, בעודה מתגוררת בחדרה שהיה מעל למחסן-הנשק של המשק, הכירה בחור מחדרה בשם מוטקה גר-ביצקיקידר. מוטקה גדל בחדרה אצל סבא וסבתא, מפני שברח מבית אמו בגיל 6. הוא עסק בציד.

עד היום זוכרים ותיקי-המשק את הבחור הצעיר מחדרה, וטוענים כי תמיד היה מאוד אינטליגנטי ומוזר.

אהבתם של מוטקה ותמר הסעירה את המשק, שהרי מצד אחד המשיך אותו הצייד לצוד בשיטחי-המשק, אך מצד שני היה אישי-שיחה מעניין ביותר. הוא תמיד הבין את הכל, אך עשה את הרברים שרצה בלבד — גם כאשר נאסרו עליו.

הצורך להיעלם איפיין את הבחור הזה, ואכן היה נעלם לתמר מדי חודש. כשחזר, מעולם לא התנהג כאילו עשה דבר שאין לעשותו. להיפך, הוא נהג

ארז קידר

אמרו לנו שמוטקה יצא בשליחות האומה...

להגיע כאילו דבר לא קרה, והתחיל לדבר איתה על הנושא שעליו שוחחו קודם לכן. הוא היה בחור מוצק ביותר, ועיניו הירוקות נהגו לנצוץ במידה שווה — בין אם שוחח עם איש או היכה אותו.

ב-15 בפברואר 1953 נולד ארז. באותו זמן עדיין לא היו הוריו נשואים, שהרי אביו הצייר נעלם לזמן-מה. את ארז השאירה אמו בעין-החורש, עם הרמטכ"ל, בעוד שהיא עצמה עברה לתל-אביב ולמדה חינוך גופני.

* תמר נשפרה כתוצאה מחאונה או הצתה בביתו של ארז בלודון.

החליט פה-אחר כי הנאשמים חפים מכל פשע.

למרות שבשלב זה אסור לנאשמים לדבר, אמרתי בקול רם בבית-המישפט כי קיים צדק בבריטניה, למרות הכל. השופט, שהיה בלתי-מרוצה, ניסה לברר עם התביעה מה לגבי אשמה אחרת, שבוטלה עם תחילת המישפט. התביעה הרימה ידיים.

סופר-קרימינולוג אנגלי, מרטין שורט, שנשאל בשיחתו איתי לגבי הפרשה, אמר כי זה כלל לא הפליא אותו. באותה הודמנות הוא נתן לי את סיפור נפילת הסקוטלנדיארד.

תמר וארז (1957)

בנין אמר: זאת באמת טרנדית!

תום על מיסמכים מסוימים. לזאת מוטקה לא היה מוכן. לדעתו, לא היה כל בסיס להחזקתו, הן מבחינה ביטחונית והן מבחינה אורחית. הוא המשיך במישלוח הפתקים למפקדו פאתי (יהודי ששפ הרכבי): "לא התנבתי לכלל זה!" טוניק פוטר כפרקליט, ושמואל